

Spor Turizminin Etkileri Üzerine Bir Alan Araştırması (A Field Study on Impact of Sport Tourism)

*Adnan AKIN^a

^aGaziantep University, Vocation School of Tourism and Hotel Management, Gaziantep/Turkey.

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:

11.03.2015

Kabul Tarihi:

08.05.2015

Anahtar Kelimeler

Spor

Turizm

Spor turizmi

Öz

Bu araştırma, Gaziantep'te spor turizminin gelişiminin etkilerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda spor turizminin gelişiminin şehrimize, bölgemize olan etkilerini tespit etmek amacıyla yerel ve özel yönetimlerin yöneticileri ile görüşmüştür. Araştırmanın örnekleme, nicel araştırmalarda kullanılan olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden "amaçlı örnekleme" yöntemine göre tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın örnekleme büyüklüğü evren doğrultusunda Ryan'ın (1995: 24) formülünden faydalanılarak hesaplanmıştır. Buna göre, araştırmanın örnekleme 183 kişi olarak hesaplanmıştır. İstatistiki işlemler için toplanan bilgiler SPSS for Windows Pocket 21.0 programında analiz edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili gerçekleştirilen analiz sonucunda, Cronbach's Alfa değeri (0,828) yüksek düzeyde güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca örnekleme büyüklüğünün ve uygunluğunu test etmek amacıyla faktör analizi sonucu KMO değeri (0,891) olup; verilerin faktör analizi için uygunluğu saptanmıştır. Yapılan regresyon analizlerinin bulguları sonucunda; Spor turizminin gelişiminin, şehrin genel olarak gelişimi, şehrin kalkınması ve şehre olan katkıları üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü etkisi olmuştur ($t=13,254$; $sig=0,000$). Spor turizminin gelişimi, şehirde uygun spor turizm alanlarının mevcudiyeti üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etki oluşturmuştur ($t=2,877$; $sig=0,004$). Spor turizminin gelişimi, kurumların spor turizm alanlarının tespitine yönelik yürüttükleri çalışmalar üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etki oluşturmuştur ($t=-4,286$; $sig=0,000$).

Keywords

Sports

Tourism

Sports tourism

Abstract

This exploration is to determine Gaziantep's sport tourism development's effects. In this concept. It is interviewed by local and private governors to determine the effects of sports tourism to our region and our city. The volume of illustration was calculated by using "Rayn" Formula while calculating illustration universe volume. The exploration's illustration was calculated as 183 people. The datas which was gathered for statistics was analyzed in SPSS for Windows pocket 21.0. The result of the trustable measure, Cronbach's alfa value is (0,828) understood as highly trustable result besides in order to determine the greatness and availability of illustration. KMO value (0,891) is determined and it is available for analysing. The result of doing regresyon analysed, sports tourism, positively and understeable added value to city's development, sport tourism's development ($t=13,254$; $sig=0,000$). The development of sports tourism effected the available sports areas positively ($t=2,877$; $sig=0,004$). The development of sport tourism affected institutions anal directed them to determine areas so, there is a negative meanigfull affect was determined ($t=-4,286$, $sig=0,000$).

*Sorumlu yazar

aakin@gantep.edu.tr (A. Akın)

GİRİŞ

Spor; temel olarak insanın sağlıklı kalmak, eğlenmek ve serbest zamanını değerlendirmek için yaptığı olgu olarak tanımlanmaktadır (Saatçioğlu, 2013;5). Turizm kavramı ise insanların sürekli çalışma ve konutlarının bulunduğu yer dışında yaptıkları seyahat ve konaklamalarından meydana gelen ilişki ve olayların tümü şeklinde ifade edilmiştir (Kozak, vd., 2001:2-3). Buradan hareketle spor ve turizm birbirini tamamlayan kavram olarak bilinmektedir.

Son yıllarda spor turizmine olan ilgi giderek artmaktadır. Bu alanda yapılan çeşitli akademik çalışmalar 1998 yılından sonra önemli bir boyut kazanmıştır. Spor turizmi kavramının dünya literatürüne yeni girdiğini söyleyebiliriz. Bu kavramın tanımını konusunda uzmanlar, hala fikir birliğine varamamıştır. Bu sebepten spor turizmi ile ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlar aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

Spor turizmi kişilerin eğlenmek amacıyla sürekli yaşadıkları yerden ayrılarak, spor faaliyetlerini izlemek veya bu faaliyetlere katılmak amacıyla yaptıkları seyahatler olarak tanımlanmaktadır (Gibson, 1998;46).

Spor turizmi, insanların önceden belirlenmiş spor faaliyetine aktif yada pasif katılımı ile gerçekleşen seyahatlerden oluşan turizm türüdür (Turco vd., 2002;6).

Başka bir ifadeyle spor turizmi, sporla ilgili faaliyetleri yapmak veya izlemek için yapılan seyahat ve deneyimlerdir (Ross, 2001;3).

Spor turizmi, evden uzakta spor aktivitelerine katılma veya seyretme amacıyla yapılan ticari amaç taşımayan seyahattir (Weed, 1997;5).

Yukarıda tanımlardan yola çıkarak spor turizmine yönelik faaliyetler üç şekilde gerçekleşmektedir. Bunlar; oyunlara aktif olarak katılmak, faaliyetlere katılanları desteklemek ve bu faaliyetlerin gerçekleştirildiği mekanları ziyaret etmektir (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002;183-195).

Spor izlemek amacıyla gerçekleştirilen seyahatler sonucu oluşan tür olay tabanlı spor turizmi, spora katılmak üzere seyahat edenlerin oluşturduğu tür aktif spor turizmi ve ünlü spor salonları, stadyum veya spor termali gezinti yerleriyle ilgili etkinliklerin ziyaret edilmesi sonucu oluşan tür nostalji spor turizmidir. Bu türlerin etkileri aşağıdaki şekilde gösterilebilir (Bektaş, 2010;14-17); (Karakoç, 2011;21); (Miçooğulları, 2004;19); (Salahoğlu, 2010;28-29).

Spor organizasyonunun yapıldığı ülkelere veya bölgelere bu organizasyonların ekonomik, toplumsal, sağlık ve çevresel birçok olumlu ve olumsuz etkileri söz konusudur. Düzenlenen spor organizasyonuna gelen aktif veya pasif katılımcı beraberinde para, fikir ve yenilik getirirken, karşı taraftan da talep olarak beslenme, barındırılma ve eğlendirilme beklentisi içerisindedir. Bunun yanında, bu organizasyonun oluşturduğu hizmetlerde çeşitli iş olanaklarının ortaya çıkması belirli bir kısım tarafından olumlu etki olarak ifade edilirken, bir kısım için ise toplumsal sorunların ortaya çıkması, çevre sorunları oluşturması toplumsal yapı üzerinde olumsuz etkilere neden olan faaliyet olarak ifade edilmektedir. Günümüzde spor turizmi kapsamında düzenlenen organizasyonlar ülkeye gelir getirici ve döviz kazandırıcı özelliğinden dolayı ön plana çıkan faaliyet olarak da bilinmektedir (Alpullu, 2011;58).

Dünya Turizm Örgütünün yayınlamış olduğu verilere göre 2013 yılı toplam dünya turizm geliri 1,159 milyar dolardır. Bu gelir, Avrupa, Amerika, Asya- Pasifik bölgesinde yoğunlaşmaktadır. 2013 yılı verilerine göre turizm gelirlerinden en çok payı 489,3 milyar dolar ve %42,2'lik oran ile Avrupa almıştır. Asya-Pasifik bölgesi 358,9 milyar dolarla ikinci ve Amerika 229,2 milyar dolarla dünya turizm gelirleri açısından üçüncü bölge olmuştur (UNWTO). Türkiye ise turizmden önemli bir gelir sağlamakta olup, 2014 yılında 34,3 milyar dolar ülke ekonomisine kazanç sağlamıştır.

Turizm faaliyetlerinin çok önemli bir parçası olan spor organizasyonlarının ülke ekonomilerinde yarattığı etkileri birkaç gösterge yardımıyla özetlenebilir.

Tablo 1. Olimpiyat Gelirleri

Yıllar	Şehir	Yayın Geliri (Milyar\$)	Sponsor Geliri (Milyon\$)	Yerel Sponsor Desteği (Milyon\$)	Bilet Hasılatı (Milyon \$)	Lisanslı Ürün Satışı(Milyon\$)
1996	Atlanta	1.2	279	534	451	115
2000	Sydney	1.8	579	655	625	66
2004	Athens	2.2	663	796	411	87
2008	Beijing	2.5	866	1.555	274	185
2012	London	3.9	957	1.300	650	220

(Yıldız ve Aydın, 2013;273)

Tablo 1'de spor turizmi kapsamında değerlendirilen olimpiyat oyunlarının gelirleri farklı yıllarda ve ülkelerin şehirleri bazında gösterilmiştir. Buna göre 2012 yılında Londra en yüksek gelire sahip iken 1996 yılında Atlanta'nın en az gelire sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Olimpiyat Organizasyonlarının Toplam Maliyet-Toplam Kar Durumu

Olimpiyat Organizasyonu	Toplam Maliyet (Milyar \$)	Toplam Kar (\$)
1992 Barcelona	1,6	358 milyon
1996 Atlanta	5,1	1,1 milyar
2000 Sydney	8,4	1,8 milyar
2004 Athens	11,2	1,4 milyar
2008 Beijing	14,2	1,6 milyar
2012 London	13,9	1,9 milyar

(Yıldız ve Aydın, 2013;273)

Tablo 2'de olimpiyat organizasyonlarının yıllar ve ülkelerin şehirleri bazında toplam maliyet ve toplam kar durumu sunulmuştur. Buna göre 2012 yılında Londra'da gerçekleşen olimpiyat oyunlarının toplam maliyeti 13,9 milyar dolar iken toplam karı 1,9 milyar dolardır. 1992 yılında Barcelona'da gerçekleşen olimpiyat organizasyonlarının toplam maliyeti 1,6 milyar dolar iken toplam karı ise 358 milyon dolar olarak görülmüştür.

Organizasyonlar sayesinde ev sahibi ülkelerin elde ettikleri gelirler kadar, geliştirilen alt yapının daha sonradan halk tarafından kullanılmasıyla da önemli bir fayda ve refah artışı sağlandığı genel kabul görmektedir. Ev sahibi ülkelerin tanıtımı, turizm faaliyetlerinin artması ve modern spor tesislerinin kazanılması gibi faydalar katılan maliyetler sonunda, elde edilen ödüller olarak değerlendirilmektedir. Tarihsel süreç incelendiğinde her oyun, ev sahibi ülke

açısından gelir-maliyet ilişkisi yönüyle pozitif bir değerle sonuçlanmayabilir (Yıldız ve Aydın, 2013;272-273).

Bu noktada Türkiye’de son 10 yılda önemli spor etkinliğine ev sahipliği yapmıştır. Bunların içerisinde büyük olarak adlandırılacak spor organizasyonları Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3. Türkiye’de Düzenlenen Büyük Spor Organizasyonları

Yıl	Organizasyon Adı	Şehir
2005	Dünya Üniversite Yaz Oyunları	İzmir
2011	Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları	Trabzon
2011	Dünya Üniversite Kış Oyunları	Erzurum
2012	Özel Sporcular Dünya kayak Şampiyonası	Erzurum
2012	Dünya Salon Atletizm şampiyonası	İstanbul
2012	FİBA Kadınlar Ligi 8’li Finali	İstanbul
2012	Dünya Satranç Olimpiyatları	İstanbul
2013	FİFA 20 Yaş Altı Dünya Kupası	İstanbul, Bursa, Antalya, Trabzon, Gaziantep, kayseri, Rize
2013	Dünya Kadınlar Tenis Şampiyonası	İstanbul
2013	XVII. Akdeniz Oyunları	Mersin

(Çakıcı ve Güler, 2014;38)

Spor turizm organizasyonlarına ev sahipliği yapan ülkeler; tesislerini, elemanlarını, konaklama işletmelerini ve alış veriş merkezlerini gelen turistlerin hizmetine sunmaktadır. Dolayısıyla bu durum, turistlerle yöre halkı arasında belirli ölçüde kültürel alış veriş gerçekleştirerek, çeşitli sosyal ve kültürel değişimlerin oluşmasını sağlayacaktır. Ancak bu sosyal ve kültürel değişimler her zaman çift yönlü olarak gerçekleşmiş olup; bu etkiler hem olumlu hem de olumsuz bir şekilde gerçekleşmektedir (Bektaş, 2010;20).

Sportif organizasyonlara gelen turistler bireysel veya grup davranışlarıyla ziyaret ettikleri bölgeyi etkileyebilir. Örneğin, neşeli gruplar bölgelerde bir festival havası oluşturarak, hoş anların yaşanmasını sağlayabilir. Kişilerin birbirleriyle etkileşimi ve iletişimi doğrultusunda hoşgörünün doymasına, sosyal ve kültürel değerlerin karşı tarafa aktarılmasına dolayısıyla dünya barışına büyük katkılar sağlar. Ancak bu gibi olumlu birçok etkilerin yanında spor turizminin olumsuz bazı toplumsal etkileri de vardır. Spor turizminin toplumsal olumsuz etkileri, toplumda sosyal ve kültürel anlamda çeşitli olumsuz sonuçların yaşanmasına ve büyük risklerin doğmasına neden olabilir. Bununla birlikte ifade edilen çeşitli karşılaşmalarda taraftarların olumsuz davranışları, uluslararası alanda çok büyük politik sorunlara yol açabilir (Weed, 2002;153-160); (İçöz, 2008;47).

Bu durumu daha net açıklayabilmek için hem Türkiye hem de Brüksel’den örnek verebiliriz. Geçmişte, futbol hooliganlarının yol açtığı ve ölümle sonuçlanan bazı olaylar yaşanmıştır. Aşağıda belirtildiği üzere bu talihsiz ve çirkin olay tarihe geçerek, spor organizasyonlarına leke getirmiştir olup; spor turizminin toplumsal olumsuz etkileri arasında somut bir olay olarak her zaman karşımıza çıkmaktadır.

• Türkiye’de 17 Eylül 1967’de oynanan Kayseri spor ve Sivas spor futbol maçında taraftarlardan 43 kişinin öldüğü ve yüzlerce kişinin yaralandığı bir spor organizasyonu, Türkiye tarihi için çok kötü bir o kadarda talihsiz bir durum olarak ifade edilebilir. Bu sebeple kayseri ili ile Sivas ili

yıllarca birbirlerinden uzak durarak, mümkün olduğunca hiçbir maçta karşı karşıya gelmemiştir. Bu durum kayseri ve Sivas halkını birbirine düşürerek, olumsuz ve düşmanca düşüncelerin oluşmasına sebep olmuştur (<http://www.sivasspor.com/forum/showthread.php> 19.04.2014).

• Heysel Faciası, 29 Mayıs 1985’te Brüksel’de oynanacak olan Juventus ile Liverpool arasındaki Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası final maçının başlamasından önce, Liverpool taraftarlarının İtalyanlara saldırması ve çıkan panik sonucu, bir duvarın çökmesi ve taraftarların tel örgülere sıkışması sebebiyle 38 İtalyan taraftar ve 1 Belçikalının öldüğü tarihin talipsiz olaylarından biridir. Maç öncesi Brüksel sokaklarında özellikle İngiliz hooliganların başını çektiği olaylarda, pek çok kavgaya olmuştur. Maç başlamadan kısa süre önce, arada güvenlik bariyeri olmadığı için hooliganlar, İtalyanların bulunduğu bölüme saldırmış ancak kendilerini korumak isteyen İtalyanların kaçış noktasındaki büyük duvar taraftarların kaçışını engellemiştir. (http://tr.wikipedia.org/wiki/Heysel_facias%C4%B1 19.04.2014).

Spor turizminin diğer bir etkisi ise kişiler üzerindeki sağlık etkisidir. Sağlık etkileri kendi içinde fiziksel ve psikolojik etkiler olarak iki grupta incelenebilir. Sporun sağlık üzerindeki etkisi tıp bilimi tarafından da kabul edilmektedir. Dolayısıyla bu durum spor turizminin hızlı gelişimine katkıda bulunan etkenlerden biridir. Fiziksel olarak spora aktif katılımın oluşturduğu etkiler, pek çok sporcuda görülmekte olup; bu fiziksel etkiler spor turizminin gelişiminde önem arz etmektedir. Modern yaşamın beraberinde getirdiği sağlık sorunlarına karşın spor yapmanın önemli bir önleyici tedavi yöntemi olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Çünkü kan dolaşımını hızlandırması, kaslardaki stresi azaltması ve bireyin vücut üzerindeki kontrol yeteneğini arttırması, insanların spor yaptıktan sonra kendilerini çok daha iyi hissetmeleri bu duruma örnek olarak verilebilir. Bununla beraber spor yapmanın veya olaya izleyici olarak katılmanın, özellikle de eğlence amacı ile yapılan sporun, ruhsal olarak insanları çok rahatlattığı bilinen bir gerçektir. Spor insanlara sorunlarından kurtulmaları için bir fırsat sunarken; kendilerini deşarj etme şansı veren bir faaliyettir. Dolayısıyla bu durumun, faaliyete katılan kişilerde olumlu düşünmeye katkılar sağladığı şeklinde ifade edilmektedir (Kasap ve Faiz, 2008;24).

Spor turizminin çevre üzerinde hem olumlu hem de olumsuz birçok etkisi söz konusudur. Olumlu etkileri, çevre kalitesinin yükseltilmesi, arkeolojik ve tarihi değerlerin korunması, alt yapının geliştirilmesi olarak ifade edilirken olumsuz etkiler ise hava, su, toprak kirliliğidir (Kahraman ve Türkay, 2004;45).

Literatür

Sürekli gelişim içinde olan spor ve turizm sektörlerini birleştiren temel kavram olan spor turizmi ile ilgili, 2002 ile 2014 yılları arasında çeşitli çalışmalara rastlamak mümkündür. Bu çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Öztürk ve Yazıcıoğlu, (2002)’de Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmada spor turizminin gelişmekte olan ülkelerde sosyo-ekonomik olumlu etkilerinin önemli bir unsur olduğu dile getirilmiştir.

Dal ve Baysal (2007) "Turizmin Çevresel Etkileri" üzerine Kuşadası'nda bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmada turizm kapsamında doğal alanların nasıl kullanılması gerektiği konusunda tespitler gerçekleştirmiştir. Bununla birlikte turizmin olumsuz çevresel etkilerinin yöre halkını rahatsız ettiğini de saptamıştır.

Salahoğlu (2010)'da "Spor Turizminde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi" ile ilgili bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmada spor turizmi kapsamında gerçekleştirilen çeşitli organizasyonların, Türkiye'de turizmi tüm yıla yaydığını ifade ederek dolayısıyla oluşturduğu ekonomik olumlu sonucun önemini ortaya koymuştur.

Şen (2010)'da "Turizmin Çevresel Etkileri ve Çözüm Olarak Ekoturizm" adlı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda doğal alanları koruyarak kullanma, taşıma kapasitesi, kültürel değerlerin sürdürülebilirliği ve halkın refah seviyesi gibi etkilere dikkat edilmediğinden, ekoturizmin olumsuz çevresel, sosyo-kültürel etkilerinin olduğunu tespit etmiştir.

Devecioğlu (2011)'de "Farklı Spor Organizasyonlarının Ekonomik Analizi" adlı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmaya göre spor organizasyonlarının uluslararası olduğunu, buradan hareketle gerçekleştirilen spor organizasyonlarının ülkelerin tanıtımı için önemli bir unsur olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca spor organizasyonlarının ülkelerin ekonomik kalkınmışlık düzeyinin bir göstergesi olduğunu savunmuştur.

Karakoç (2011)'de gerçekleştirdiği çalışmasında "2010 Dünya Basketbol Şampiyonasının Spor Turizm ve Ülke Ekonomisine Etkilerini" incelemiştir. Araştırmaya göre spor turizminin ekonomik açıdan beklentileri karşılamadığını ifade etmiştir.

Duran vd., (2013)'te "Mersin 2013 17. Akdeniz Oyunları Oyunlar Köyü Konaklama Operasyon Süreci" ile ilgili bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmaya göre büyük spor organizasyonlarına ev sahipliği yapılmak istenmesinin nedeninin ülkelerin küresel saygınlığını arttırmak, spor organizasyonlarının ekonomik, politik, sosyal ve çevresel olumlu etkilerden faydalanmak olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu organizasyonların turizmi canlandıracağı ifade edilmiştir.

Çakıcı vd., (2014)'te "Büyük Spor Organizasyonlarına Ev Sahipliği Yapmaya Değer mi? Ekonomik Beklentiler ve Turizm Açısından Bir Değerlendirme" adlı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirdiği bu çalışmada, büyük spor organizasyonlarının olumlu yönlerini tekrarlamaktan ziyade ekonomik ve turizm gelişmesi bağlamında olumsuz ve yetersiz etkileri üzerinde durmuştur. Dolayısıyla bu çalışmada, ev sahibi olma potansiyeli ve talebi taşıyan destinasyonlar ve karar vericilere yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur. Buradan hareketle gerçekleştirilecek olan büyük sportif organizasyonların her zaman gelir unsuru olmadığını, uygun planlama ve stratejinin belirlenmemesi durumunda ekonomik sıkıntılar yaşanacağı ifade edilmiştir. Ancak bu organizasyonlardan dolayı oluşturulan yatırımların uzun vadede getiri sağlayacağını savunmuştur.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Amacı

Dünyadaki birçok ülke için spor ve turizm ciddi bir ilave gelir, istihdam kaynağıdır. Bu nedenle spor ve turizm sektörünün geliştirilmesi için spor turizmi kapsamında çeşitli

çalışmalar yapmak bilinen bir gerçektir. Bununla birlikte turizmi tüm yıla yaymak, çevreye duyarlı sorumlu bir turizm türü olan spor turizmi için yeni çekim merkezleri tespit etmek spor turizminin gelişimi için önem arz etmektedir. Ayrıca spor turizminin gelişimi adına yol göstereceği düşünülen yeni stratejilere ve çeşitli araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırma, bu yönde bir adım atmayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, Gaziantep şehrinde gerçekleştirilecek olan spor turizm organizasyonlarının yönetici gözüyle şehre olan etkilerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amacına göre aşağıda test etmek çeşitli hipotezler oluşturulmuştur.

H1. Spor turizminin gelişimi, şehrin genel olarak gelişimini, kalkınmasını etkiler.

H2. Spor turizminin gelişimi, şehirde uygun spor turizm alanlarının mevcudiyetini etkiler.

H3. Spor turizminin gelişimi, kurumların spor turizmüne yönelik yürüttükleri çalışmalarını etkiler.

H4. Spor turizminin gelişimi, şehrin çevresel ve kültürel özelliklerini olumsuz yönde etkiler.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini; Gaziantep şehrinde kamu, özel ve karma kurumlarda görev yapan turizm sektörü ile spor sektörünün dolayısıyla spor turizminin gelişimine etki ve katkı sunma yetkisine sahip olan alt, orta ve üst düzey ortalama 1350 yönetici oluşturmaktadır. Örneklemini ise 183 yönetici oluşturmaktadır. Araştırmada, nicel araştırmalarda kullanılan olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden "amaçlı örnekleme" yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin seçilmesinin nedeni, evreni genel hatlarıyla yansıtması ve zengin bilgi kaynağı olabilecek bireylerin saptanmasına olanak sağlamasıdır (Balcı, 2011: 102). Bu kapsamda araştırmanın örneklem büyüklüğü evren doğrultusunda Ryan'ın (1995:24) formülünden faydalanılarak hesaplanmıştır.

$$n = \frac{Npq}{(N-1)B^2 + Pq}$$

$$n = \frac{1350 \cdot (0,5) \cdot (0,5)}{(1350 - 1) \cdot (0,05)^2 + (0,5) \cdot (0,5)}$$

$$n = 183$$

Formülde yer alan semboller şunlardır:

n: Örneklem sayısı

N: Araştırmaya konu olan topluluk

P: Topluluk oranı veya tahmini

q: 1-p

B: Katlanılabilir hata oranı (%5)

Z²: Güven Aralığı (%95)

Formülde görüleceği üzere örneklem sayısının belirlenmesinde araştırmacının önceden bazı kararlar vermesi gerekir. Araştırma konusu ile ilgili daha önceden herhangi bir araştırma yapılmamış ise P değeri genellikle 0,5 olarak alınır. Örnek sayısının belirlenmesinde katlanılabilir hata oranı Hurst'ın da (1994:460) ifade ettiği gibi, bir

matematiksel kavram olan hata oranı araştırmaya konu olan topluluk ile örnek seçilen kitlenin uygunsuzluğunu gösterir ve genellikle araştırmacının önceden tahmin etmesi gerekir. Katlanılabilir hata oranı, her zaman %3 ile %5 arasındadır. Bu araştırmada katlanılabilir hata oranı, %5 olarak öngörülmüştür. Bunun yanında, araştırmalarda yapılan çalışmaların bir güven aralığında olması, araştırmacının güvenilirliği açısından büyük önem arz etmektedir. Araştırmacılar tarafından kabul edilen bu güven aralığı da \pm %2,5'tur. Başka bir ifade ile %95 güven aralığıdır. Z^2 değeri de buna bağlı olarak 1,96 olarak saptanmıştır. Buna göre, örneklem büyüklüğü $n=183$ olarak hesaplanmış ve 267 katılımcıdan elde edilen veriler üzerinden analizler gerçekleştirilecektir. Bu sayının evreni temsil edebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada Veri Analizi Yöntemi

Son yıllarda dünyada ve Türkiye'de kitlesel turizm hareketliliğinden uzaklaşma eğiliminde olan turizm talebi, alternatif turizm arayışına yönelmiştir. Buradan hareketle turizm alanları alternatif turizm kapsamında, yeni ürün çeşitliliği oluşturma çabasına girmiştir. Dolayısıyla alternatif turizm türlerinden biri olan spor turizminin öneminin, dünyada ve Türkiye'de arttığı söylenebilir. Gaziantep şehrinde spor turizmine gelişiminin ayrıntılı bir şekilde değerlendirildiği bu araştırma sürecinde, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan regresyon analizi tekniğinin kullanılması uygun bulunmuştur.

Araştırma, Gaziantep şehrinde spor turizminin uygulanabileceği alanları kapsamaktadır. Doğal güzeleğe sahip zengin bir turizm potansiyelini barındıran Gaziantep şehri, tarihi ve kültürel zenginlikleri bakımından önemlidir. Bu araştırmada öncelikle literatür taraması yapılarak, spor turizmini kapsayan çeşitli tezler, makaleler, kitaplar, internet kaynakları taranarak, kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra Gaziantep şehrinde spor turizminin gelişiminin etkileri hakkında ayrıntılı bilgi almak amacıyla kamu, özel ve karma kurumlarda görev yapan ve spor turizminin gelişimini etkileme imkanına sahip olan alt, orta ve üst düzey toplam 290 kişi ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Yüz yüze görüşme kapsamında veriler, anket formu ile toplanmıştır. Katılımcılardan toplanan verilerden 23 tanesi birden fazla işaretlendiğinden ve bazı soruları hiç cevaplamadığından analize tabi tutulmamıştır. Dolayısıyla 267 kişiden elde edilen veriler analiz kapsamında değerlendirilmiştir.

Nicel araştırma tekniklerinden yüz yüze görüşme kapsamında anket formu ile ilgili kişilerden elde edilen verilerin analizi için "SPSS for Windows 21.0" istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin anlamlı hale gelebilmesi ve çeşitli bulgulara ulaşılması için regresyon analizi yapılmıştır. Bu analiz doğrultusunda çalışma sonuçlandırılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik bilgilere yönelik sorulardan, ikinci bölüm ise spor turizminin geliştirilmesine ve etkilerine yönelik ilgili görüşlerin belirlendiği ölçeklendirilmiş sorulardır. Hazırlanan anket formlarının uygunluğunu belirlemek amacıyla araştırmaya katılan 267 kişinin vermiş olduğu yanıtlara bağlı olarak geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Bu uygulama sonucunda, soru kalıp ve içeriklerinde herhangi bir düzeltme ve değişikliğe gerek duyulmayarak, anket formlarının

geçerliliği ve güvenilirliği tespit edilmiştir. Araştırmada bilgi toplama aracı olarak kullanılan anket formunun ikinci bölümünde yer alan sorular için katılımcıların bu ifadelerle ne denli katıldığını gösteren 5'li likert tipi sorular araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu ölçeğin kullanılmasındaki temel amaç; konu ile ilgili kişilerin düşüncelerini sınıflandırmak, derecelendirmek, karşılaştırmak ve ölçeğin iç tutarlılığını yükseltmektir (Köklü, 1995: 88-91). Anket; "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeklendirilmiş soruların daha iyi algılanıp sağlıklı bir biçimde yorumlanabilmesi için olumsuzdan olumluya 1'den 5'e doğru puanlanmıştır.

Anketten elde edilen bilgilerin çözümlenmesinde güvenilirlik ve faktör analizleri yapılmıştır.

Tablo 4. Güvenirlik Analizinin Sonucu

Cronbach's Alpha	N
0,828	267

Tablo 4'te ölçekle ilgili soru ifadelerinin güvenilirlik analizi için, Cronbach's Alfa değeri hesaplanmıştır. Güvenirlik analizinin yapılmasındaki temel amaç katılımcılar tarafından tüm soruların aynı düzeyde algılanıp, algılanmadığını tespit etmektir. Güvenlik analizi, ölçme aracını oluşturan ifadelerin birbirleriyle tutarlılık gösterip, göstermediği aralarındaki ilişkinin ölçülmesiyle ortaya koymaktadır. Güvenirlik katsayısı, 0 ile 1 arasında değerler alır ve bu değerler 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artar (Ural ve Kılıç, 2005:258). Buna göre Cronbach's Alpha değeri 0,828 olarak hesaplanmıştır. Turan (2012:8)'e göre; "Cronbach's Alfa değeri 0,80'nin üzerinde olması ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu gösterir." Dolayısıyla araştırmacı tarafından oluşturulan ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. KMO ve Bartlett's Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,891
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3228,606
	Df	231
	Sig.	,000

Tablo 5'te araştırmada faktör analizi yapılmadan önce örneklem büyüklüğünün uygunluğunu test etmek amacıyla "KMO" analizi yapılmıştır. KMO değerinin 0,50'den düşük çıkması durumunda faktör analizine devam edilemez ve analizin devam edebilmesi için denek sayısının artırılması gerekir (Akdağ, 2011: 25). Buna göre, araştırmacının KMO değeri %89,1 (,891)'dir. Dolayısıyla yapılan araştırmada, örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu görülmüştür. Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için KMO değerinin 0,60 olması önerilmektedir (Pallant, 2001). Buradan hareketle, araştırmada hesaplanan 0,891 KMO değeri önerilen KMO değerinden oldukça yüksek olması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ispatlamaktadır. Yani $0,891 < 0,5$ olduğu için veri setinin faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir. Tablo 5'te Bartlett's testi sonuçlarının anlamlı olduğu ve verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Dolayısıyla değişkenler arasında yüksek korelasyon mevcuttur. Başka bir ifadeyle veri seti faktör analizi için uygundur.

Tablo 6. Açıklanan Toplam Varyansa İlişkin Analiz Sonuçları

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	7,580	34,454	34,454	7,580	34,454	34,454	4,687	21,304	21,304
2	3,026	13,753	48,207	3,026	13,753	48,207	4,260	19,362	40,665
3	1,819	8,270	56,477	1,819	8,270	56,477	2,216	10,072	50,737
4	1,300	5,911	62,388	1,300	5,911	62,388	1,876	8,529	59,266
5	1,066	4,845	67,233	1,066	4,845	67,233	1,753	7,967	67,233
6	.836	3,800	71,033						
7	.755	3,431	74,464						
8	.676	3,074	77,537						
9	.605	2,748	80,285						
10	.562	2,554	82,839						
11	.502	2,284	85,123						
12	.459	2,088	87,211						
13	.439	1,996	89,207						
14	.420	1,908	91,115						
15	.343	1,557	92,673						
16	.301	1,367	94,040						
17	.265	1,205	95,244						
18	.259	1,177	96,421						
19	.216	.983	97,404						
20	.215	.979	98,384						
21	.202	.918	99,302						
22	.154	.698	100,000						

Faktör sayısının belirlenmesinde öz değer istatistiği (eigenvalue) 1'den büyük olan faktörleri anlamlı olarak kabul eder (Kalaycı, 2014:328). Tablo 6 incelendiğinde, öz değer istatistiğinde (eigenvalue) 1'den büyük olan toplam 5 faktör söz konusudur. Birinci faktör toplam varyansın %21,304'ni açıklamaktadır. Birinci ve ikinci faktörler birlikte toplam varyansın %40,665'ni açıklamaktadır. İlk üç faktörler toplam varyansın %50,737'ni açıklamaktadır. Ayrıca dördüncü faktörü ilk üç faktöre eklediğimizde toplam varyansın %59,266 açıklarken; tüm faktörler ise toplam varyansın % 67,233'nü açıklamaktadır. Dolayısıyla açıklanan toplam varyans %60'ın üzerinde olduğu için kabul edilebilir düzeydedir. Araştırmada analiz sonuçları incelendiğinde, çıkan sonucun %67,233 olması bu analizin kabul edilebilir düzeyde olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Tablo 7. Faktör Analizinde Ortak Varyansa Sahip Değişkenler

Communalities			
Component		Initial	Extraction
S.1	Gaziantep'te spor turizmüne uygun doğal alanlar mevcuttur.	1,000	,617
S.2	Gaziantep'te spor turizm alanları yeterince tespit edilmektedir.	1,000	,412

S.3	Gaziantep'te yerel ve özel yönetimlerin spor turizm alanlarının tespiti ile ilgili yürüttüğü çalışmalar yeterlidir.	1,000	,512
S.4	Gaziantep'te bulunan doğal alanlar çeşitli spor faaliyetlerine elverişlidir.	1,000	,619
S.5	Spor turizmi için çekim merkezleri, çeşitli özelliklere (ulaşılabilirlik, uygun sahalara, güvenlik vb.) sahiptir.	1,000	,652
S.6	Spor turizminin uygulanabilirliği için çekim merkezlerinin taşınması gereken özellikler (ulaşılabilirlik, uygun sahalara, güvenlik,) yeterlidir.	1,000	,616
S.7	Spor turizmini geliştirmek için alt yapı ve üst yapı çalışmaları yapılmalıdır.	1,000	,621
S.8	Spor turizminin geliştirmek için tanıtım ve pazarlama çalışmaları önemlidir ve bu çalışmalar sürekli yapılmalıdır.	1,000	,746
S.9	Spor turizmini geliştirmek için çeşitli kurum ve kuruluşlar (Belediyeler, özel kurumlar) mevcut durumu iyileştirmek için işbirliği içinde olmalıdır.	1,000	,773
S.10	Spor turizmini geliştirmek için çeşitli kurumlar (Belediyeler, Özel kurumlar, İl kültür ve Turizm Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Müdürlüğü vb.) beraber hareket ederek eğitim verilmelidir.	1,000	,741
S.11	Halkın spor turizmüne karşı bakış açısı spor turizminin gelişimi için önemlidir.	1,000	,658
S.12	Spor turizminin gelişimi için halkın bakış açısını değiştirecek çeşitli eğitimler uzmanlar tarafından verilmelidir.	1,000	,566
S.14	Spor turizmüne uygun alanlarda yatırımları arttırmak ve yatırımcıları bu alanlara yönlendirmek için yerel yönetimlerin (Belediyeler) yürüttükleri çalışmalar yeterlidir.	1,000	,738
S.15	Spor turizmüne uygun alanları geliştirmek ve büyük organizasyonlara ev sahipliği yapmak için spora ve turizme uygun çeşitli yatırımların sayısı artırılmalıdır.	1,000	,641
S.17	Spor turizminin gelişimi için yatırımcı adayları yatırıma yönlendirilmeli ve yatırımların sayısı artırılmalıdır	1,000	,599
S.18	Spor turizminin gelişimi şehrin gelişmesine katkı sağlar.	1,000	,838
S.19	Spor turizminin gelişimi, şehre ekonomik katkılar sağlamaktadır.	1,000	,790
S.20	Spor turizminin gelişimi, şehre toplumsal katkılar sağlamaktadır. (Sosyalleşme, kültürel alış veriş, dünya barışına katkı vb.)	1,000	,736
S.21	Spor turizminin gelişimi yerel halka sağlıklı yaşam için sporun önemini algılanmasını sağlar.	1,000	,665
S.22	Spor turizminin gelişimi istihdamın artmasına olanak verir.	1,000	,581
S.23	Spor turizminin gelişimi çevresel olumsuz etkilerin oluşmasına neden olur.	1,000	,851
S.24	Spor turizminin gelişimi kültürel olumsuz etkilerin oluşmasına neden olur.	1,000	,820

Communality (ortak varyans) bir değişkenin analizinde yer alan diğer değişkenlerle paylaştığı varyans miktarıdır (Hair vd., 1998:365). Faktör analizinde düşük ortak varyansa sahip olan değişkenlerden (örneğin, 0.40'ın altında olan) 13. ve 16. soru analizden çıkarılmış ve analiz tekrardan yapılmıştır. Bu soruların çıkarılmasındaki temel sebep KMO ve açıklanan varyans değerini yükseltmektir. Tablo 7'de görüldüğü üzere communalitenin değeri 1'in altında

çıkıştır. Bu durum araştırmada az sayıda ifadenin belirlenmesine yarayarak, gerçekleştirilen çalışmanın anlamlı bir şekilde gruplanmasını ve daha kolay yorumlanmasına olanak sağlar. Tabloda 7’de en yüksek ortak varyansa s23 (.851) ve s18 (.828) değişkenler sahiptir.

Tablo 8. Faktör ve Faktörlerin Ağırlıkları

Rotated Component Matrix ^a					
	Component				
	1	2	3	4	5
S.9	.838	.248	.016	-.015	-.087
S.10	.837	.166	.039	-.104	-.029
S.8	.815	.273	-.008	.057	-.061
S.7	.727	.296	.021	.066	-.015
S.11	.707	.266	.161	-.241	.054
S.15	.685	.344	.121	-.196	.003
S.12	.655	.306	.123	-.165	.031
S.18	.389	.818	.018	.014	-.135
S.19	.340	.813	.017	.004	-.118
S.20	.255	.805	.068	.007	-.134
S.21	.279	.751	.111	-.077	-.074
S.17	.233	.713	.108	.027	-.155
S.22	.339	.654	.037	-.107	.160
S.1	.044	.196	.753	-.082	.054
S.4	.183	.233	.716	.028	.135
S.5	.071	-.144	.695	.373	-.072
S.6	.090	-.181	.579	.488	.046
S.14	-.086	-.045	-.055	.842	.129
S.3	-.217	-.017	.266	.618	.108
S.2	-.101	.179	.376	.440	.186
S.23	-.025	-.078	.077	.170	.899
S.24	-.021	-.249	.097	.130	.855

Tablo 8’de görüldüğü üzere 5 faktör ve her bir değişkenin faktörler altındaki ağırlıkları verilmiştir. Tabloda s.9(.838); s.10 (.837); s.8 (.815); s.7 (.727); s.11 (.707); s.15 (.685); s.12 (.655) Birinci (1.) faktör altında en yüksek ağırlığa sahiptir. İkinci (2.) faktör altında, s.18 (.818); s.19 (.813); s.20 (.805); s.21 (.751); s.17 (.713); s.22 (.654); üçüncü (3.) faktör altında s.1 (.753); s.4 (.716); s.5 (.695); s.6 (.579); dördüncü (4.) faktör altında, s.14 (.842); s.3 (.618), s.2 (.440) en yüksek ağırlıklara sahipken; 5. faktör altında ise s.23 (.899); s.24 (.855) yüksek ağırlığa sahip değerlerdir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Gaziantep şehrinde kamu, özel ve karma kurumlarda görev yapan spor turizminin gelişimine etki ve katkı sunma yetkisine sahip alt, orta ve üst düzey yöneticilerin düşünceleriyle sınırlıdır.

BULGULAR

Regresyon analizi; aralarında sebep-sonuç ilişkisi bulunan iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu ilişkiyi kullanarak o konu ile ilgili tahminler (estimation) ya da kestirimler (prediction) yapabilmek için kullanılan bir tekniktir (Kalaycı, 2014:118-125).

Araştırmada elde edilen veriler SPSS kapsamında çok değişkenli regresyon analizine tabi tutulmuş ve çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Aşağıda elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Tablo 9. Değişkenlerdeki Değişmeler

Model Summary ^b					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.684 ^a	.468	.460	.56895	1,824

Tablo 9’da R değeri verilmektedir. Tabloya göre R değeri 0,684’tür. Bu sonuca göre bağımlı değişkendeki %95’lik değişim, bağımsız değişkenlerde değişime sebep olmaktadır. Yani spor turizminin gelişimindeki %95’lik değişim, Gaziantep şehrinin genel olarak gelişimini, uygun spor turizm alanlarının mevcudiyetini, kurumların spor turizmüne yönelik yürüttükleri çalışmaları ve çevresel-kültürel özellikler üzerinde oluşan etkilerde değişimlere sebep olmaktadır.

Tablo 10. Anova

ANOVA ^a						
	Model	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	74,641	4	18,660	57,646	.000 ^b
	Residual	84,810	262	.324		
	Total	159,451	266			

Tablo 10’da yorumlanması gereken önemli değer modelin anlamlılığını gösteren F istatistiği ve bu değer anlamlılık düzeyini gösteren Sig. değeridir. Eğer F değeri anlamlı bulundursa modelin tümüyle anlamlı olduğu ortaya çıkar (Kalaycı; 2014: 203). Buna göre Tablo 10’da F istatistiğinin değeri 57,646 ve Sig. değeri, 000 olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırmada yapılan analiz istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 11. Regresyon Tablosu

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1,482	.263		5,638	.000
1 Spor Turizminin Gelişimi ve Şehre Katkıları	.659	.050	.630	13,254	.000
Spor Turizm Alanlarının Mevcudiyeti	.135	.047	.145	2,877	.004
Spor Turizmde Alan Tespitine Yönelik Çalışmalar	-.200	.047	-.217	-4,286	.000
Spor Turizminin Çevresel Kültürel Etkileri	.042	.031	.067	1,369	.172

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonucu, katsayıların tahmin değerleri ve bunlara ilişkin t değerleri tablo 11’de yer almaktadır. Buna göre spor turizminin gelişimindeki 1 birimlik artış toplam (spor turizminin gelişimi ve katkıları, spor turizmüne uygun doğal alanların mevcudiyeti, spor turizmüne uygun alanların tespitine yönelik yürütülen

çalışmaları, spor turizminin çevresel ve kültürel olumsuz etkilerini) değişkenlerde artışa neden olmuştur. Bu katsayıya ilişkin t ve sig değeri tablo 11'de incelendiğinde, her düzeyde anlamlı bulunduğu tespit edilmiştir. Bu sebepten değişkenlerdeki katsayı istatistiksel olarak anlamlıdır.

Spor turizminin gelişimi, şehrin genel olarak gelişimi ve kalkınması üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü etki oluşturmuştur ($t=13,254$; $sig=0,000$). Dolayısıyla H1 kabul edilmiştir. Yani spor turizminin gelişiminde oluşan 1 birimlik artış, spor turizminin şehre katkılarında 0,659 birimlik bir artışa sebep olmaktadır.

Spor turizminin gelişimi, şehirde uygun spor turizm alanlarının mevcudiyeti üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etki oluşturmuştur ($t=2,877$; $sig=0,004$). Dolayısıyla H2 kabul edilmiştir. Yani spor turizminin gelişiminde oluşan 1 birimlik artış, şehirde uygun spor turizm alanlarının mevcudiyeti üzerinde 0,135 birimlik bir artışa sebep olmaktadır.

Spor turizminin gelişimi, kurumların spor turizmine yönelik yürüttükleri çalışmalar üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etki oluşturmuştur ($t= -4,286$; $sig=0,000$). Dolayısıyla H3 kabul edilmiştir. Yani spor turizminin gelişiminde oluşan 1 birimlik artış, kurumların spor turizm alanlarının tespitine yönelik yürüttükleri çalışmalarda -0,200 birimlik bir azalışa sebep olmaktadır.

Spor turizminin gelişimi, şehrin çevresel ve kültürel özellikleri üzerinde olumsuz herhangi bir etkiye neden olmamıştır ($t=1,369$; $sig=0,172$). Dolayısıyla H4 red edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye; üç tarafı denizlerle çevrili, Anadolu'nun beşiği, doğal, tarihi ve kültürel değerler bakımından zengin bir ülkedir. Dolayısıyla dünyadaki eşsiz ve ender ülkeler arasında sayılabilir. Bu bakımdan araştırma kapsamında, spor turizmi açısından dünya ülkeleriyle karşılaştırıldığında kazanımlarının ifade edilen zenginliklere sahip olmasına karşın az olduğu düşünülmektedir. Bu sebepten Türkiye'nin bölgelerinin ve şehirlerinin teker teker değerlendirilerek, spor turizminden hak ettiği pastadan alacağı payı arttırmak amacıyla çeşitli çalışmalar yapması gerekmektedir. Spor turizmi adına gerçekleştirilecek çalışmalar şehirlerin, bölgelerin ve ülkenin gelişmesine katkı sağlayarak, ekonomik, toplumsal, sağlık vb. yönden büyük kazanımlar sağlayacaktır. Dolayısıyla bu çalışmaların ülkenin kalkınmışlık ve gelişmişlik düzeyinin artmasında büyük rol oynayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı Gaziantep şehrinde gerçekleştirilecek spor turizm faaliyetlerinin etkilerini yönetici gözüyle ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Gaziantep'te spor turizminin gelişimindeki 1 birimlik artış toplam (spor turizminin gelişimi ve katkıları, spor turizmüne uygun doğal alanların mevcudiyeti, spor turizmüne uygun alanların tespitine yönelik yürütülen çalışmaları, spor turizminin çevresel ve kültürel olumsuz etkilerini) değişkenlerde artışa neden olmuştur.

Spor turizminin gelişiminin, şehrin genel olarak gelişiminde ve kalkınmasında anlamlı ve pozitif yönde etki tespit edilmiştir.

Spor turizminin gelişimi, şehirde uygun spor turizm alanlarının mevcudiyeti üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü bir etki oluşturmuştur.

Spor turizminin gelişimi, kurumların spor turizm alanlarının tespitine yönelik yürüttükleri çalışmalar üzerinde anlamlı ve negatif yönlü bir etki oluşturduğu tespit edilmiştir.

Spor turizminin gelişiminin, şehrin çevresel ve kültürel özellikleri üzerinde olumsuz herhangi bir etki oluşturmadığı saptanmıştır.

Araştırmada ortaya konulan bu sonuçlar; değişkenlerin bağımlı değişken ile aralarında ilişkilerin anlamlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca spor turizminin gelişiminin çevre veya kültürel unsurlar üzerinde herhangi bir olumsuz etkiye neden olmadığı ortaya konulmuş olup spor turizminin gelişmesi durumunda şehre olan ekonomik, kültürel, sosyal vb. birçok olumlu etkinin olduğu ifade edilebilir. Buradan hareketle araştırma, spor turizminin gelişiminin olumlu etkilerini ortaya koymaktadır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, Öztürk ve Yazıcıoğlu'nun, (2002); Salahoğlu'nun (2010); Devecioğlu'nun (2011); Duran vd.,'nin (2013) araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. İlgili araştırmalarda spor turizminin olumlu etkileri (ekonomik ve toplumsal) ortaya konulmuştur. Ancak ilgili araştırmalardan elde edilen Dal'ın (2008); Şen'in (2010); Karakoç'un (2011) Çakıcı vd.,'nin (2014) araştırma sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. İfade edilen ilgili araştırmalarda, spor turizminin çevre ve kültür üzerinde olumsuz etki oluşturduğu ve spor turizminin kültürel olumlu etkisinin yanında ekonomik anlamda olumlu etkisinin yeterli olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca gerçekleştirilen organizasyonlarda yapılan yatırımların uzun vadede getirisi olduğu tespit edilmiştir. Oluşan bu farklılığın, uygulamanın gerçekleştirildiği bölgelerden ve örneklerden farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Türkiye'de konu ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, bu araştırmaların genellikle gelişmiş ve güvenli olan Ege, Akdeniz, Karadeniz bölgelerinde yapıldığı tespit edilmiştir. Buna karşın Güneydoğu Anadolu bölgesinde böyle bir araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın Gaziantep şehrinin kapsamı sebebiyle, konuyla ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla beraber yapılan bu araştırma, yeni araştırmaların konusunu oluşturacak ve spor turizminin Türkiye'nin her şehrinde gelişimini arttırmak amacıyla yeni araştırmalara yön verecektir. Ayrıca gerçekleştirilen bu araştırmanın, dünyanın her yerindeki ilgili kişilere fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. (2011). *SPSS'de İstatistiksel Analizler*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Alpullu, A. (2011). *Uluslararası Basketbol Organizasyonlarının Spor Turizmine, Ülke Ekonomisine ve Tanıtımına Katkılarının Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler* (9. Baskı), Pegem Akademi Yayınları,

- Ankara.
- Bektaş, F. (2010). *Kaçkar Havzası Trekking Parkurlarının Spor Turizmi Bakımından Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakıcı, C. ve Güler, O. (2014). “Büyük Spor Organizasyonlarına Ev Sahipliği Yapmaya Değer Mi? Ekonomik Beklentiler ve Turizm Açısından Bir Değerlendirme”, Doğu Akdeniz Sempozyumu, ISBN:978-605-4940-066.s.37.
- Dal N. ve Baysal S. (2007) “Kuşadası’nda Kıyı Kullanımı ve Turizmden Mekansal Etkiler Konusunda Yerel Halkın Tutumları”. Ege Coğrafya Dergisi, 16 (2007), 69-85, İzmir.
- Devecioğlu, S. (2011). “Farklı Spor Organizasyonlarının Ekonomik Analizi. I. Uluslararası Spor Ekonomisi ve Yönetimi Kongresi”. 12-15 Ekim 2011 / İzmir-Türkiye Bildiriler Kitabı. s.235.
- Duran, A., Akın, M., Akdağ, G., Dönmez, B., Güler, O., Benli, S., (2013). “17. Akdeniz Oyunları Oyunlar Köyü Konaklama Operasyon Süreci”. 14. Ulusal Turizm Kongresi: 1385-1404 05-08 Aralık 2013, ISBN: 978-605-5216-74-0, Kayseri ss.1391-1392.
- Gibson, H. (1998). *Active Sport Tourism: Who Participates?*, *Leisure Studies*, 17,(2-3), 46-170.
- Hurst, F. (1994). *En Route Surveys. Travel, Tourism and Hospitality Research-A Handbook for Managers and Researchers*, (Ed. Ritchie, J. ve Goeldner, C.), John Wiley and Sons Inc., New York.
- İçöz, O. (2008). *Spor Turizmi Pazarlaması, Futbol Takımlarının Hazırlık Dönemi Kamp Yeri Tercihlerini Belirleyen Etkenler*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kalaycı, Ş. (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayıncılık, Ankara.
- Kahraman, N., O., Türkay (2004). *Turizm ve Çevre*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Karakoç, B. (2011). *2010 Dünya Basketbol Şampiyonası’nın Spor Turizmi Ve Ekonomik Etkileri Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Kasap A., A., ve G., Faiz (2008). *Bir Endüstri Olarak Golf*, İstanbul: Türkiye Golf Federasyonları Yayınları.
- Kozak N., Kozak, A., M., Kozak, M., (2001). *Genel Turizm*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Köklü, N. (1995). “Tutumların Ölçülmesi Ve Likert Tipi Ölçeklerde Kullanılan Alternatif Seçenekler”. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 28(2), 81-93.
- Miçooğulları, B.O. (2004). *Türkiye İçin Spor Turizm Stratejisinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ. (2002). “Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma”. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 183-195.
- Pallant J. (2001). *SPSS Survival Manual: A Step By Step Guide To Data Analysis Using SPSS for Windows (Versions 10 and 11)*. Maiden head, Philadelphia: Open University Press.
- Ross, S. D. (2001). *Developing Sport Tourism. An e-Guide for Destination Marketers and Sports Events Planners*, National Laboratory for Tourism and Commerce. Illinois: University of Illinois at Urbana-Champaign: 3, ss.3-7.
- Ryan, C. (1995). *Researching Tourist Satisfaction Issues, Concepts, Problems*. London, Routledge.
- Saatçioğlu, C. (2013). *Spor Ekonomisi Teori, Politika ve Uygulama*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Salahoğlu, H. P. (2010). *Spor Turizminde Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Antalya’daki Futbol Kampları Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şen, S. D. (2010). *Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Eko Turizm*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Turan, İ. (2012). *Temel İstatistik*. (Public Ation manual of The American Psychological Association (6th ed.) (2010)’a göre hazırlanmıştır).
- Turco, D.M., Riley, R.S., Swart, K. (2002). *Sport Tourism*, USA: Fitness Information Technology Inc.
- UNWTO (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü), (Erişim Tarihi 20.01.2015) http://dtxq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/unwto_highlights14_en_hr_0.pdf
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Weed, M. (1997). *Influences on Sport Tourism Relations in Britain: The Effects of Government Policy*, *Tourism Recreation Research*, 22 (2): 5.
- Weed, Mike (2002). *Football Hooligans As Undesirable Sport Stourists: Somemate-Analytical Speculations’ In S. Gammon and J. Kurtzman (eds) Sport Tourism: Principles and Practice*, East bourne: Leisure Studies Association, ss.35-52.
- Yıldız, E. Ve Aydın, S.A. (2013). “Olimpiyat Oyunlarının Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi” *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe*, 24 (4), 269–282.
- <http://www.sivasspor.com/forum/showthread.php> (19.04.2014).
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Heysel_facias%C4%B1 (19.04.2014)

Extensive Summary

A Field Study On Impact Of Sport Tourism

The tourism which is important part of community life in the world created sport tourism that involved different activities. Today's human being visits numerous different part of world doing as amateur and professional sport, to join alternative tourism activities as an individual or as a group instead of classic tourism activities. This case interests closely world countries because of big gains of these activities for countries. These gains are substantial by reason of economic, social as well as welfare. Therefore, world countries are in competitive together, when the realizing of gains of sport tourism. Since this case created positive effects for development level of countries.

The main aim of this research denotes affects of developing progress of sport tourism for Gaziantep.

This research population created by 1350 authorized persons for developing sport tourism and by employed in public and private institutions in Gaziantep. Besides calculating research population, the another important fact is sample size. Purposeful sampling method is inside of unlikely sampling methods which is used in quantitative researches, is used for his research. In this scope, the sampling size is calculated as 183 persons at the hands of Ryan formulae and then analyses are made on the basis of the data obtained from 267 participant. SPSS for Windows 21.0 statistical program are used to analyze the data that are obtained from participants of face to face interview technique of quantitative researches. To make sense the data and to reach various evidence, regression analysis are made.

The reliability and factor analysis were made in order to evaluate the data (results) which were obtained from the survey. Cronbach's alpha value was calculated. According to this, alpha value was calculated as 0,828. So, it is dedicated that the scale was being created with high level of reliability by the researcher.

The 'KMO' analysis was made in order to test the appropriateness of the sample size. The factor analysis discontinues in the case of the value of KMO is less than 0,50 and for the continuity of the analyze the number of the subjects should be increased. According to this, the KMO value of

the study is 89,1% (.891). So, it has been found that the size of the sample is sufficient.

The data obtained in the study was subjected to a multivariate regression analysis under the spss statistical program, and the various findings were reached. An r value of research is 0,684. Based on this result, the dependent variable in 95% the change causes a change in the independent variable. So, in the development of sports tourism 95% change, the overall development of the city of Gaziantep, the existence of appropriate the field of sports tourism, sports tourism and environmental institutions and organizations for their efforts-on leads to changes in the effect of cultural properties.

Research also indicates the significance level of the f statistic significance of the model and this value shows that a Sig. is the value. If the f value was significant, it appears that our model is entirely meaningful. Accordingly, the value of the f statistic 57,646 and shallow. the value, 000 has been found to. Therefore, the analysis in the study were found to be statistically significant.

The effect of the development of sports tourism in Gaziantep is performed in order to assess the results of that research are summarized below. Sports tourism in the development of a total of a 1 unit increase in Gaziantep (the contributions and the development of sports tourism, sports tourism for the availability of natural areas, carried out with regard to the identification of areas suitable for sports tourism, sports tourism negative impacts of environmental and cultural) has been causing an increase in all of the variables.

The development of sports tourism, the overall development of the city, on significant and positive contributions to the development of the city and the city it has been found that has a directional effect.

The development of sports tourism, sports tourism on the availability of suitable areas in the city, it is revealed a significant and positive directional effect.

The development of sports tourism, institutions and organizations of the field of sports tourism for the determination of significant and negative effect on their studies it has been found that has a direction. The development of sports tourism, the city's it was determined that any negative effect on the environmental and cultural characteristics did not occur.

Introduced in the survey, this has shown to be significant variables the results of the relationships between the dependent variable. Also the development of sports tourism without causing any negative impact on the environmental or cultural elements are being introduced; the development of sports tourism in the case of the city, economic, cultural, social, etc. it can be said that many gains. Thus, this research reveals the positive effects of the development of sport tourism.

The results from the research; Ozturk and yazicioglu, (2002); salahoglu (2010);devecioglu (2011); Duran et al.,'s (2013) with the results of research are similar. The positive effects of sport tourism in related research (economic and social effects have been demonstrated. However, the related research obtained from the branch of (2008); You (2010); Karakoc (2011) çakıcı et al.,'s (2014) varies with the results of the survey. That is expressed in related research, sports tourism, environment and culture had a negative effect on that, besides the positive impact of cultural tourism and sports, in the economic sense is not enough of a positive effect of investments is created and where however, it has been found that in the long term of these investments bring. Of the region where the sample is performed from the application of this difference and is thought to be caused by the difference from.

In Turkey an examination of research on the subject of this research generally advanced and secure the aegean, mediterranean, it is known that in the black sea region. In contrast, in the southeastern anatolia region in such a research has not been demonstrated. Therefore, this research owing to coverage of the city of gaziantep, is considered to contribute to the literature on the subject. However, this research report, will form the subject of new research, and the development of sports tourism in every city of turkey in order to increase new research directions will give. Moreover, the most relevant of the research performed are thought to provide benefits to people all over the world.